

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien häirintää ja tappamista

Hakija

Ruhalan kartano / Aino Aminoff

Asia

Lupahakemus kalalokkien ja naurulokkien ampumiseksi viljelmille aiheutuvien vakavien vahinkojen estämiseksi Ruovedellä, Pirkanmaalla.

Hakemus

Hakija hakee lupaa ampua 20 loppia vuosittain 1.5.–31.7. välisenä aikana Ruoveden Ruhalan kartanolla vuosina 2024–2034, jotta viljelmille aiheutuvia vakavia vahinkoja voitaisiin estää. Kalalokit (*Larus canus*) ja naurulokit (*Croicocephalus ridibundus*) ovat kolmen vuoden aikana aiheuttaneet enenevässä määrin vahinkoja kartanon viljelymailla. Hakijan mukaan lokit aiheuttavat välittömiä ja merkittäviä tuhoja mansikkamaille, esimerkiksi 12.5.–13.5.2024 välisenä yönä noin 30 % vastaistutetuista 60 000 taimesta oli nokkittu maasta. Vahingot yltävät myös satokaudelle, jolloin lokit syövät kypseneviä mansikoita. Lokkien aiheuttamat vahingot ovat pakottaneet hakijaa tekemään lisätöitä ja muuttamaan viljelytapojaan. Taimien uudelleen istuttaminen heikentää niiden kasvuun lähtöä ja selviämistä ja vaurioituneiden mansikoiden poimimatta jättäminen hidastaa poimintaa. Lisäksi suojaverkkojen asentaminen on aikaa vievää.

Suojaverkkojen asentamisen lisäksi hakija on aikaisemmin yrittänyt ennaltaehkäistä vahinkoja pelotehaukoilla, linnunpelättimillä ja videonauhoilla, joilla on tosin ollut ainoastaan parin päivän pelotevaikutus lintuihin. Linnut onnistuvat myös noukkimaan taimia suojaverkkojen läpi. Suomen riistakeskus on myöntänyt hakijalle poikkeuslupan ampua 10 naakkaa ja räkättirastasta vuosittain lajia kohti satokaudella, jotta näiden aiheuttamia viljelyvahinkoja voitaisiin estää. Tätä ennen hakijalla on ollut poikkeuslupa ampua 10 naakkaa, räkättirastasta ja harmaalokkia vuosina 2018–2022.

Kartanon viljelymailla oleskelee noin 50 kalalokkia ja 50 naurulokkia. Hakijan mukaan 20 yksilön ampuminen olisi riittävä määrä muiden lintujen säikäyttämiseksi ja näin ollen vahingon syntymisen estämiseksi, sillä muut keinot eivät ole riittäneet ongelman ratkaisemiseksi. Lokkien ampuminen rajattaisiin mansikkamaille eikä muita lintuja häirittäisi tai niiden pesiä lähestyttäisi. Mansikkaviljelmät eivät sijaitse luonnonsuojelualueella, Natura 2000 -alueella tai Natura 2000 -alueen läheisyydessä.

Määräykset, joita hakemus koskee

Kalalokki ja naurulokki ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja. Lisäksi naurulokki on uhanalainen. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitetun eläinlajin tahallinen tappaminen on kielletty. Lisäksi luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänsyklin kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. viljelmille, koituvan vakavan vahingon estämiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan ampua 3 kalalokkia alla lueteluin ehdoin. Varsinais-Suomen ELY-keskus ei myönnä hakijalle lupaa ampua naurulokkeja.

- 1 Vahinkoja tulee ensisijaisesti ehkäistä muilla keinoilla kuin ampumalla. Paikalla on tarpeen kokeilla mm. BirdAlert-karkotinta (jatkossa BirdAlert) jo käytössä olevien keinojen tukena, sekä kehittää muita ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ongelman ratkaisemiseksi.
- 2 Lupa on voimassa 31.7.2024 asti Ruhalan kartanon viljelymailla.
- 3 Tällä luvalla on sallittua ampua enintään kolme (3) kalalokkia vuosittain.
- 4 Ampuminen on tehtävä metsästyslaissa sallituin ja säädetyin menetelmin.
- 5 Hakija vastaa muista mahdollisista tarvittavista luvista.
- 6 Mikäli ammuttu kalalokki on rengastettu, tulee rengas lähettää Helsingin yliopiston luonnontieteellisen museon (Luomus) rengastustoimistolle osoitteeseen: Rengastustoimisto, PL 17 (Pohjoinen Rautatiekatu 13, 00014) Helsingin yliopisto.
- 7 Ammuttu yksilö tulee asettaa näkyvälle paikalle varoituksena muille linnuille, mikä saattaa vähentää tarvetta ampua useampia yksilöitä. Paikallinen lintuinfluenssatilanne ja Ruokaviraston ajantasaiset ohjeet tulee kuitenkin huomioida pelotintuntua asetettaessa.
- 8 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 9 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
- 10 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 11 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 12 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain vuoden loppuun (31.12.) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/3146/2024 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä, mitä ja miten karkotuskeinoja alueella on käytetty ja miten niiden on arvioitu toimineen vahinkojen torjunnassa. Mikäli ennaltaehkäisevät toimenpiteet eivät ole ratkaisseet ongelmaa ja hakija on tämän takia ampunut enintään kolme kalalokkia, tulee raportissa myös mainita missä tilanteessa ja milloin kyseiset kalalokit on ammuttu.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää vakavan viljelyvahingon estämiseksi.

Kartanon mansikkaviljelymailla oleskelee noin 100 lokkia, joista puolet on kalalokkeja ja loput naurulokkeja. Lokit aiheuttavat vakavaa vahinkoa kartanon mansikkaviljelmille noukkimalla taimia maasta ja syömällä kypseneviä mansikoita, mikä aiheuttaa suoria taloudellisia tappioita hakijalle vähentyneen mansikan tuoton myötä, mutta myös välillisesti vahinkoja korjatessa.

Hakija on aikaisemmin käyttänyt ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä kuten suojaverkkoja, pelotehaukkoja, linnunpelättimiä ja videonauhoja, jotka eivät tosin ole riittävässä määrin ehkäisseet lokkien aiheuttamia vahinkoja. Ennaltaehkäisevien toimenpiteiden lisäksi

Suomen riistakeskus on myöntänyt hakijalle luvan ampua vuosittain 10 naakkaa ja räkättirastasta viljelyvahinkojen estämiseksi.

Lintukarkottimien kehitys on edistynyt ja hyviä kokemuksia löytyy esimerkiksi BirdAlertin käytöstä. Varsinais-Suomen ELY-keskus arvioi, että BirdAlertin käyttö voi estää lokkien aiheuttamia vahinkoja. BirdAlert tunnistaa lähestyviä lintuja ja karkottaa näitä niiden varoituksäänillä sekä petolintujen äänillä jopa 250 m säteellä. BirdAlert poikkeaa tässä mielessä merkittävästi muista vähemmän tehokkaammista karkottimista markkinoilla. BirdAlertin käyttö alueen mansikkaviljelyksellä ei vaadi poikkeuslupaa. BirdAlertille tarkoitettua kaasutykki-lisäosaa ei kuitenkaan saa käyttää tällä luvalla. BirdAlertin käyttö voi muiden ennaltaehkäisevien toimenpiteiden ohella muodostaa pysyvemmän ratkaisun lintujen aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi verrattuna lintujen ajoittaiseen ampumiseen. Suomen riistakeskuksen myöntämä poikkeuslupa osaltaan vaikuttaa lokkien karkottamiseen viljelymailta.

BirdAlertin on osoitettu karkottavan tehokkaasti valkoposkianhia, mutta tarkat tiedot tämän käytöstä muiden lajien karkottamiseksi eri olosuhteissa puuttuu. Tästä syystä karkotusvaikutuksen varmistamiseksi kuluvana satokautena hakijalle myönnetään lupa yhdeksi vuodeksi myös ampua kalalokkeja. Ammuttavien lintujen määrä vastaa kohteen viljelylohkojen määrää.

Lupa ei oikeuta naurulokkien ampumiseen, sillä naurulokki on uhanalainen laji ja pelotevaikutus syntyy todennäköisesti jo em. toimenpiteiden johdosta. Lupa on voimassa 31.7.2024 asti, jotta voidaan arvioida BirdAlertin ennaltaehkäisyn tehokkuutta ja mahdollisen uuden poikkeusluvan tarvetta uudelleen ensi vuonna.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Mansikan viljelykausi on meneillään ja lokit aiheuttavat parhaillaan vahinkoja pelloilla. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen ja asian kiireellisyyden vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiantolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Robin Ramstedt ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Pirkanmaan ELY-keskus kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi

Sisä-Suomen poliisilaitos kirjaamo.sisa-suomi@poliisi.fi

Ruoveden kunta kirjaamo@ruovesi.fi

SLL Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry. pirkanmaa@sl.fi

Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry (PiLY) pily@pily.fi

Tapiola Pirkanmaa-Keski-Suomi ry info@tapiolary.com

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/3146/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/3146/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Aalto Tapio 05.06.2024 09:45

Esittelijä Ramstedt Robin 05.06.2024 09:38

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 1. krs, 13100 Hämeenlinna
Puhelin: 029 56 42210
Telefax: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Aukioloaika: 8.00–16.15
Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.